

NOTAT

OPPDRA Konsesjonssøknad med biologisk mangfold rapport for Hennaelva kraftverk	OPPDRA Åshild Rian Opland	DATO 13.09.2013
OPPDRA 575831	OPPRETTET AV Solveig Angell-Petersen	

Høringsuttalelser Hennaelva kraftverk – kommentarer i forhold til biologisk mangfold

Konsesjonssøknaden for Hennaelva kraftverk har vært på høring, og det har kommet inn flere høringsuttalelser som gjelder biologisk mangfold. I dette notatet har Sweco kommentert disse uttalelsene i forhold til våre vurderinger.

1 Generelt om naturtyper i influensområdet

Under kommer først en generell vurdering angående de tre naturtypene som Rådgivende Biologer registrerte i Hennaelva i forbindelse med omlegging av E39 (Eilertsen m.fl. 2012):

1.1 Bekkeløft

Rådgivende biologer ved Eilertsen m.fl. (2012) har gitt bekkeløften i Hennaelva B-verdi (viktig). I deres begrunnelse for verdivurderingen skriver de: "Den avgrensa naturtypen er ikke spesielt dyp og har få vertikale bergvegger, men i øvre deler svært bratte sider med tykke jordlag. Kløften er relativt frodig og det er registrert enkelte krevende arter. Det er lite variasjon i artssammensetning og arts mangfoldet er middels. Det er ikke registrert rødlistearter og lokaliteten er ikke spesielt stor i utstrekning."

Sweco vurderer at dette er en god beskrivelse av lokaliteten, men kan ikke se at dette oppfyller kravene for B-verdi. På grunn av at lokaliteten er relativt grunn og ikke har spesielt gammel skog vurderer vi den ikke som en velutviklet bekkeløft med kontinuitet i tresjiktet. Det er heller ikke mye bergvegger i området og ingen rødlistearter foruten alm (NT, registrert av Naturvernforbundet i Møre og Romsdal). Berggrunnen i området tilsier heller ikke spesielt potensial for kalkkrevende rødlistede arter. Lokaliteten må også sies å være godt undersøkt, med to uavhengige feltarbeid gjennomført av Sweco og Rådgivende Biologer, og usikkerheten er dermed relativt liten. I tillegg har Naturvernforbundet i Møre og Romsdal vært på befaring (forbehold om at de kan ha funnet rødlistearter i sitt innsamlede materiale som ikke framgår av deres høringsuttalelse). På bakgrunn av det ovennevnte vurderer Sweco fortsatt at bekkeløften er av **C-verdi** (lokalt viktig).

1.2 Gråor-heggeskog

Eilertsen m.fl. (2012) har avgrenset nedre del av Hennaelva, nedenfor E 39, som naturtypen gråor-heggeskog (flommarksskog) av C-verdi. Eilertsen m. fl. (2012) skriver at "Lokaliteten er under tvil avgrensa som naturtype, då han er lite utvikla og har preg av beite." Dette er en

vurdering Sweco er enig i. På egen befaring ble området vurdert, men ikke avgrenset som naturtype av oss. Dersom den skal avgrenses er vi enig i verdisettingen til Rådgivende biologer (**C-verdi**), noe som ikke endrer verdisettingen av området for biologisk mangfold sammenlignet med den vurderingen som er gjort i biologisk mangfold-rapporten for kraftverket.

1.3 Viktig bekkedrag

Eilertsen m. fl. (2012) registrerte naturtypen viktig bekkedrag mellom bekkekløften og gråor-heggeskogen. De har vurdert lokaliteten til B-verdi, og begrunner dette slik: "Hennaelva oppfyller, i nedre del, flere av kriteriene for å klassifiseres som et viktig bekkedrag. I tillegg til å være gytebekk for anadrom fisk, er det registrert to andre naturtyper i/langs elva. Elva renner også gjennom kulturlandskap og har en viktig økologisk funksjon. Røddlistearten ål (CR) er også registrert i elva."

Sweco er enig i at lokaliteten oppfyller kravene og bør avgrenses som naturtypen viktig bekkedrag. Strekningen har en viktig økologisk funksjon ettersom den er omkranset av kulturlandskap og binder sammen to andre naturtyper. Vassdraget ligger ikke i et område/en region med spesielt utbredt eller intensivt drevet jordbruk. Elvestrekningen er relativt kort, artsrikdommen er middels, og kun vanlige arter er registrert foruten ål (CR). Ål vektlegges i denne sammenheng ikke ettersom Hennaelva ikke vurderes som et viktig vassdrag for arten (mangler lavereliggende vann av noe størrelse). Anadrom fisk finnes på de nederste 200 meterne av elvestrekningen, men ikke oppstrøms E39, der elva har jordbrukslandskap på begge sider. Elvestrekningen ligger mellom to naturtyper som begge er vurdert å ha C-verdi. På bakgrunn av det ovennevnte vurderer Sweco at naturtypelokaliteten viktig bekkedrag også har **C-verdi** (lokalt viktig).

1.4 Verdisetting av naturtyper

Swecos vurdering er at alle de registrerte naturtypene er C-lokaliteter. Dette gir **liten verdi for naturtyper** i influensområdet i henhold til metodikken, og altså samme verdi som den som framgår av biologisk mangfold-rapporten for Hennaelva kraftverk.

2 Kommentarer til høringsuttalelser

Under kommenteres de aspektene i høringsuttalelsene som går på biologisk mangfold.

2.1 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkesmannen ønsker en bedre skildring av bekkekløft-lokaliteten, blant annet av skogsjiktet og eventuelle kontinuitetsverdier. De ønsker også en sammenligning med andre vassdrag i kommunen eller regionen.

Skogsjiktet i bekkekløfta består i øvre del av bjørk og furu, mens den i stor grad domineres av gråor nedover. Det er også innslag av andre løvtrær, bl.a. bjørk, rogn og hegg. Det er også enkelte almetrær (NT). Skogen er i stor grad relativt ung, med liten andel gamle, grove trær. Det er begrenset med epifytter, og selv om det er noe læger og død ved vurderes kløfta ikke å ha spesielt store kontinuitetsverdier. Når det gjelder sammenligning med andre vassdrag i

kommunen og regionen er det ikke registrert andre bekkekløfter i Halså kommune. I Møre og Romsdal er det registrert 75 bekkekløfter. Av disse har 17 A-verdi, 41 B-verdi og 17 C-verdi. Mørketallet er trolig relativt stort for lokaliteter av C-verdi, og det vurderes at det trolig er en god del lokaliteter med lignende verdier for naturmangfold i regionen og det kan også være flere i Halså kommune.

Det vises ellers til beskrivelse av bekkekløften gjort av Rådgivende biologer (Eilertsen m.fl. 2012), samt kap. 1.1 i dette notatet.

2.2 Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Naturvernforbundet mener nedre del av bekkekløftlokaliteten egentlig skal registreres som den rødlistede naturtypen ravinedal. Vår befarings ble gjennomført i 2009, før denne naturtypen ble rødlistet. Området ble derfor ikke undersøkt i forhold til metodikken for ravinedal.

Naturvernforbundet har foreslått en avgrensning av ravinedalen i sin uttalelse. Ut fra bilder tatt i øvre del av området de har avgrenset kan vi ikke se at det er en spesielt utpreget ravinedal i helt øvre del. Figur 1 viser et parti av elva med berg i dagen like oppstrøms krapp sving mot øst på elva (250-300 m sør for gården Haugen). Det ser heller ikke ut til å være noen typisk ravinedalutforming på nedre strekk de har avgrenset, ettersom det her kun er bratt skråning på en side av elva.

Naturvernforbundet registrerte alm (NT) langs elva, noe vi vurderer at øker potensialet for funn av andre rødlistede arter noe sammenlignet med hva som er antatt i biologisk mangfoldrapporten. Breelvavsetninger (slik det er rundt nedre del av Hennaelva) gir imidlertid ikke like næringsrikt jordsmonn som marine avsteneringer, og ettersom det heller ikke er spesielt grov og gammel skog, utviklet epifytt-flora, eller næringsrik berggrunn, kan vi ikke se at potensialet er spesielt stort. Etter vår vurdering er en eventuell ravinedal-lokalitet trolig kortere enn det Naturvernforbundet har avgrenset. Om lokaliteten får B eller C-verdi avgjøres i dette tilfellet av lengden på dalen, og dersom den er over 300 m lang vil den få B-verdi (Gaarder m. fl. 2012). For å si med sikkerhet om det er ravinedal eller bekkekløft, og evt. avgrense og verdisette ravinedalen, må området befares på nytt, ettersom metodikken for ravinedal ikke eksisterte ved vår tidligere befarings i området. Dersom det er ravinedal av B-verdi i nedre del av tidligere registrert bekkekløft medfører det at verdien for naturtyper blir middels og verdien for terrestrisk miljø vurderes da samlet å bli middels. Påvirkningsgraden vurderes å bli den samme som tidligere, noe som samlet vil gi liten til middels negativ konsekvens for terrestrisk miljø.

Når det gjelder ravinedaler og sammenligning med tilsvarende vassdrag i regionen, er det ingen registreringer av naturtypen i Møre og Romsdal i Naturbase. Dette kommer trolig av at det er en relativt ny naturtype fra Rødlista for naturtyper som kom i 2012. Løsmassekart (karttjenesten Arealis) viser at det er spredt med løsmasseavsetninger i kommunen og fylket. Områdene er relativt små av størrelse (omtrent på størrelse med den ved Hennaelva). Avsetningene er i lavlandet, hvor utbygging og jordbruk trolig har medført at mange lokaliteter er påvirket. På bakgrunn av dette er det trolig få ravinedal-lokaliteter av stor verdi i regionen, og sannsynligvis også relativt få av middels verdi.

Figur 1 Bilde fra bekkekløft (øvre del av ravinedal avgrenset av Naturvernforbundet) hvor det er berg i dagen, ikke utpreget ravinedal.

Naturvernforbundet påbeker at ikke hele kløfta/dalen er inventert av Sweco på befaring, men at det i hovedsak er kanten som er gått. En grundig artsinventering og befaring av alle områder er dessverre ikke mulig med den tid som normalt settes av til befaring av slike prosjekter. Bratte kløfter, som den på prosjektstrekningen, er også vanskelig og dels ikke framkommelige. Verdi må derfor ofte vurderes ut fra blant annet utforming av naturtypen, heller enn konkrete funn av rødlistearter. Metodikken er også utarbeidet slik at verdi kan settes ut fra andre kriterier enn artsfunn.

2.3 Svein Helge Henden og Astrid Skrøvset Henden

I høringsuttalelsen er det beskrevet at oter (VU), fossekall og strandsnipe (NT) finnes i vassdraget. Dette er arter som ikke er nevnt i vår biologisk mangfold-rapport, og de omtales derfor nærmere under.

Oter vurderes å bli noe påvirket av karftverksutbygging. Fisketettheten på strekningen med redusert vannføring forventes å gå ned som følge av redusert vannføring. Samtidig vil redusert vannføring trolig medføre at fisken blir lettere å fange for oteren. Det forventes derfor at oter fortsatt vil finne føde i elva.

Fossekall påvirkes av redusert vannføring ved at hekkplasser kan bli mer utsatt for predasjon og at mattilgangen på elvestrekning med redusert vannføring reduseres. Henna elva er sort sett

åpen om vinteren, og kan være overvintringsplass for fossekall. Redusert vannføring fører til at elva blir mer utsatt for gjenfrysing, og at vassdraget på prosjektsrekningen ikke lenger kan benyttes av arten om vinteren.

Strandsnipe (NT) er en av Norges vanligste vadefugl, og hekker i tilknytning til de fleste små og store vassdrag i Norge. Arten er rødlistet på grunn av en bestandsreduksjon i Sverige. Strandsnipe forventes i liten grad å påvirkes av vannkraftutbygging, ettersom den fortsatt vil finne føde og hekkeplasser nær elva.

I høringsuttalelsen framkommer nye opplysninger om hekkeplasser for fjellvåk og kongeørn nær inntaksområdet. Disse opplysningene bør sjekkes nærmere og i nødvendig grad hensyntas i detaljfasen dersom prosjektet får konsesjon.

3 Kilder

Eilertsen, L., Eilertsen, M., Spikkesland, O.K. og Hellen, B.A. 2012. E39 Valsøya-Klettelva, Halså kommune, Møre og Romsdal. Konsekvensutgreiing for naturmiljø. Rådgivende Biologer Rapport nr. 1503.

Gaarder, G., Erikstad, L., Larsen, B. H. og Mjelde, M. 2012. Sammenhengen mellom rødlista for naturtyper og DN-håndbok 13. Inkludert midlertidige faktaark for nye verdifulle naturtyper. Miljøfaglig Utredning Rapport 2012:26.